

**MÚSICA
ANTIGA**

**3 DE MARÇ
SALA 1 PAU CASALS**

HÄNDEL: AMADIGI DI GAULA

NÚRIA RIAL I XAVIER SABATA

PROGRAMA DE MÀ

GEORG FRIEDRICH HÄNDEL

Halle, Alemanya 1685 - Londres 1759

AMADIGI DI GAULA, HWV 11

PRIMERA PART 85

Ouverture

Acte primer

ESCENA I

Recitativo Or che di negro ammanto (Amadigi, Dardano)

Aria Pugnerò cantra del fato (Dardano)

ESCENA II

Accompagnato Oh notte! ah cara notte (Amadigi)

Aria Notte amica dei riposi (Amadigi)

Recitativo Chimpedito è ogni passo (Amadigi)

ESCENA III

Recitativo E tu cerchi fuggir? (Melissa, Amadigi)

Aria Non sa temere questo mio petto (Amadigi)

ESCENA IV

Recitativo Il crudel mabbandona (Melissa)

Aria Ah spietato! e non ti muove (Melissa)

ESCENA V

Recitativo Risveglian queste fiamme (Amadigi, Dardano)

Aria Vado, corro al mio tesoro (Amadigi)

ESCENA VI

Recitativo Deh! ferma, oh Dio! (Dardano)

Aria Agitate il cor mi sento (Dardano)

Sinfonia

ESCENA VII

Recitativo Cieli, che fia? (Oriana, Amadigi)

Aria (Siciliana) Gioie, venite in sen (Oriana)

Recitativo Andiamo ora, mio ben (Oriana, Amadigi)

Aria Oh caro mio tesor (Oriana)

ESCENA VIII

Recitativo Cieli! Numi! che miro? (Amadigi, Dardano, Melissa)

Aria lo godo, scherzo, e rido (Melissa)

ESCENA IX

Recitativo Ferma, deh! ferma, oh Dio! (Amadigi)

Aria Minacciami, non ho timor (Amadigi)

Acte segon

ESCENA I

Recitativo lo ramingo men vado (Amadigi)

Aria Sussurrate, onde vezzose (Amadigi)

Recitativo Numi! che veggio? (Amadigi)

ESCENA II

Recitativo Svenne Amadigi (Melissa)

ESCENA III

Recitativo Cieli! che sarà mai? (Oriana)

Aria Sestinto è lidol mio (Oriana)

Recitativo Ma, qual scampo al mio affanno? (Oriana, Amadigi).

Aria Tamai, quant il mio cor (Amadigi)

Recitativo Chi mai creduto havria (Oriana, Amadigi)

Aria Ti pentirai, crudel! (Oriana)

ESCENA IV

Recitativo Dunque colei, da cui speravo (Amadigi, Melissa)

Duetto Crudel, tu non farai (Melissa, Amadigi)

PAUSA 20

SEGONA PART 55

ESCENA V

Recitativo Dun sventurato amante (Dardano)
Aria Pena tiranna io sento al core (Dardano)

ESCENA VI

Recitativo Arresta, oh Prence! (Melissa, Dardano)

ESCENA VIII

Recitativo Amadigl, mio ben! (Oriana, Dardano)
Aria Tu mia speranza (Dardano)
Recitativo Ma qui il rival! (Dardano, Oriana)

ESCENA IX

Recitativo Cieli! Numi! soccorso (Melissa, Oriana)
Aria Chio lasci mai damare (Oriana)

ESCENA X

Recitativo Mi deride lamante (Melissa)
Aria Desterò dallempia Dite (Melissa)

Acte tercer

ESCENA I

Recitativo Dove mi guida il fato mio tiranno? (Oriana)
Aria Dolce vita del mio petto (Oriana)

ESCENA II

Recitativo Sento, ne so che sia (Melissa)
Aria Vanne lungi dal mio petto (Melissa)

ESCENA III

Recitativo Se toffese Oriana (Oriana, Amadigi, Melissa)
Duetto Cangia al fine il tuo rigore (Oriana, Amadigi)
Recitativo No, no! ho già risolto (Melissa)

ESCENA IV

Accompagnato Han penetrato i detti tuoi linferno (Dardano)

ESCENA V

Recitativo Cieli! ingiusti, e inclementi (Melissa, Oriana, Amadigi)
Accompagnato ed Arioso Addio, crudo Amadigi! (Melissa)
Recitativo Che orrore! (Oriana, Amadigi)
Sinfonia

ESCENA VI

Recitativo Son finiti i tormenti (Orgando, Amadigi, Oriana)
Aria Sento la gioia (Amadigi)
Recitativo Godete omai felici (Orgando)

Coro Godete, oh cori amanti (Coro, Oriana, Amadigi, Orgando, Melissa, Dardano)
Ballo

VESPRES DARNADÍ

XAVIER SABATA, CONTRATENOR

NÚRIA RIAL, SOPRANO

ANNA DEVIN, SOPRANO

KATARINA BRADIC, CONTRALT

RAFAEL QUIRANT, SOPRANISTA

DANI ESPASA, DIRECCIÓ

COMENTARI

per **Georgina Rabassó**

L'òpera *Amadigi di Gaula* es va estrenar el 1715 a The King's Theatre de Londres, el qual fins un any abans era anomenat The Queen's Theatre, on Georg Friedrich Händel havia estrenat el 1711 la seva primera òpera per a aquesta ciutat, *Rinaldo*, pocs mesos després d'haver arribat a la capital d'Anglaterra. Al llarg del segle XVIII, Londres va experimentar un gran creixement, i una allau de població es va traslladar a la zona oest, fora del centre de la City. L'àrea de Westminster es va desenvolupar notablement, i el seu nou districte, Mayfair, es va formar amb les famílies aristocràtiques adinerades, allotjades a només 20 minuts del teatre on Händel va presentar les seves primeres creacions per al públic britànic, amb una magnífica acollida. La temporada operística del 1715, però, va acabar abans del previst a causa de l'aixecament jacobita, que, en un intent de restaurar el poder de Jacob II i de la dinastia catòlica dels Stuart, va tancar tots els teatres de Londres i del país el 23 de juliol d'aquell mateix any.

Händel era ja aleshores un compositor aclamat que havia recorregut Alemanya i Itàlia tot cultivant èxits artístics i relacions favorables amb figures de gran influència política. Un dels seus

protectors havia estat, abans d'ascendir al tro, Jordi I, que va esdevenir l'any 1714 el primer rei del Regne Unit de la dinastia Hannover. El talent i la fama de Händel, juntament amb el favor del monarca, li van valer el càrrec de mestre reial de música de les princeses i la protecció de la cort. Entre els anys 1721 i 1728, va compondre un total de tretze òperes, i al llarg de la seva carrera va dominar les formes musicals de l'oratori (dins la qual va excel·lir), l'himne, el concerto grosso i el concert per a orgue. Les seves partitures tenen un temperament dramàtic, amb tonalitats de pompa, i les seves melodies es caracteritzen per una força vívida que evoca expressions corals i que aposten per un protagonisme variat en escena. Inspirat en fonts italianes i alemanyes, i seguint el mestratge operístic d'Alessandro Scarlatti, el llegat händelià representa el fermall d'or, l'apogeu i la culminació del Barroc musical.

Els libretti de les dues primers òperes londinenques de Händel recreen històries de la literatura èpica medieval. *Rinaldo* té com a rerefons el cèlebre poema *Gerusalemme liberata* de Torquato Tasso, i *Amadigi di Gaula* es basa en la novel·la de cavalleries homònima (*Amadís de Gaula*) dels segles XIII-XIV, que es conserva en la versió castellana de Garci Rodríguez de Montalvo impresa el 1508. Obra probablement d'origen portuguès, va gaudir d'una gran difusió durant aquells segles –en són testimoni les nombroses traduccions conegudes–, i ha passat a la història, també, com la novel·la de capçalera de Don Quixot. El llibretista d'*Amadigi di Gaula*, no identificat en el programa de mà de les primeres representacions, es creu que va ser Nicola Francesco Haym, que va adaptar el relat medieval a partir del libretto d'Antoine Houdar de La Motte per a *Amadís de Grèce*, òpera del compositor André Cardinal Destouches (estrenada a París el 1699) que no va gaudir d'una notorietat similar a la de Händel.

La trama d'*Amadigi di Gaula* tracta d'afers amorosos sobre un fons de peripècies. El conflicte, l'amor i la mort, la remissió a un temps llunyà i les al·lusions a la màgia i els encanteris són aspectes que haurien captat l'atenció tant d'homes com de dones de l'aristocràcia britànica. Els cavallers Dardano i Amadigi s'enamoren de la mateixa dama, Oriana, paper representat a l'estrena per la soprano Anastasia Robinson. En assabentar-se'n, la fetillera Melissa confessa a Amadigi la passió que sent per ell, però no és corresposta i li llança una amenaça. Tanquen Oriana en una torre que acabarà en flames i, quan Amadigi la salva, Melissa invoca les forces del mal perquè l'abdueixin. Al segon acte, Amadigi és víctima d'una il·lusió i creu que Oriana li és infidel. Es desmaia i, en veure'l, Oriana pensa que es mort. Ella intenta treure's la vida, però ell l'atura i, alhora, la rebutja. Melissa trama un nou pla: Dardano es farà passar per Amadigi i intentarà seduir Oriana. A punt d'aconseguir-ho, apareix el seu rival i el mata. Melissa, furiosa, s'apodera d'Oriana i la condemna als turments infernals. Al tercer acte, els dos amants es presenten encadenats davant la fetillera, que els vol matar perquè es neguen a renunciar al seu amor. Tanmateix, no gosa fer-ho i invoca el fantasma de Dardano perquè l'ajudi. Emergint de l'inframón, el cavaller declara que els déus donen la seva protecció a la parella. La fetillera, derrotada, se suïcida i, finalment, Orgando, oncle d'Oriana, descendeix dels cels, proclama la fi de les proves dels amants i els uneix.

Des de la cara oculta de la Il·lustració, *Amadigi di Gaula* ens recorda la força de les passions i de l'amor, i la seva capacitat d'apoderar-se de la voluntat humana, tant per derrotar-nos com per fer-nos triomfar. Deixem que aquest vespre Händel ens captivi els sentits amb la seva música.

PRINCIPALS MITJANS PATROCINADORS

LA VANGUARDIA

**CATALUNYA
RADIO**